

Nyheter

Israel og Hamas i krig

Over 53.000 mennesker er drept i israelske angrep på Gazastripen, ifølge palestinske helsemyndigheter. Tirsdag bar sørgende sine kjære etter et angrep under en begravelse i Gaza by. Foto: Dawoud Abu Alkas, Reuters/NTB

Nato-land sier de har fått nok. Slik kan de presse Israel.

Flere land truer med straffetiltak for å stanse lidelsene i Gaza. Her er verktøyene de kan bruke.

Hanne Christiansen

Israel fortsetter å trappe opp angrepene mot Gazastripen. Hundrevis av palestinere er drept de siste dagene. Israel slipper knapt nødhjelp inn. Befolkningen i Gaza sulter.

Nå mener Storbritannia, Frankrike og Canada at lidelsene i Gaza «har nådd et uutholdelig nivå». De varsler konkrete straffetiltak dersom Israel ikke stanser. Norge stiller seg «fullt og helt» bak uttalen.

Men hva kan de faktisk gjøre? Her er tiltakene som kunne lagt press på Israel.

Full boikott. Ekspertene er ikke i tvil. Det mest effektive grepet ville være en full økonomisk boikott av Israel. Det innebærer stans i all handel, investeringer

og samarbeid mellom institusjoner.

Dersom Storbritannia og Frankrike hadde fått med seg resten av EU på noe slikt, ville det slått ned som en bombe i den israelske økonomien. EU er nemlig Israels største handelspartner. Nær en tredjedel av alle varer og tjenester som Israel kjøpte og solgte i fjor, var med EU.

Et slikt tiltak hadde svekket Israels regjering umiddelbart. Det mener historiker Hilde Henriksen Waage. Problemet er bare at det ikke kommer til å skje.

- Som å tro på julenissen, sier hun.

Uenigheten om Israel er helt enkelt for stor, både i EU og innad i de ulike landene. Land som Tyskland og Ungarn vil anta-

gelig motsette seg en boikott.

- Helt urealistisk, sier også PRIO-forsker Jørgen Jensehaugen.

Måltrettede sanksjoner. I stedet kan mektige land innføre egne sanksjoner. De kan rettes mot selskaper eller organisasjoner som kan knyttes til krigføringen eller okkupasjonen.

For eksempel kan man sanksjonere alle selskaper som selger våpendeler til det israelske militæret. Eller legge ned forbud mot samarbeid med universiteter som utvikler våpen.

Slike sanksjoner ville også svidd. Men her blir det fort komplisert, påpeker Jensehaugen. Det har lenge vært slik at vestlige land har forsøkt å skille mellom Israel som okkupasjonsmyndighet og som demokratisk stat, forklarer han. Man har ikke villet ramme det demokratiske Israel med sanksjoner.

- Men det er en fiksjon det ikke lenger er mulig å opprettholde, mener forskeren.

Norge har allerede innført sanksjoner mot israelske bosettere og har totalforbud mot våpeneksport til Israel. Men NRK har dokumentert at norskproduserte våpen likevel har endt opp i Gaza.

Tirsdag åpnet statsminister Jonas Gahr Støre for å innføre strengere tiltak og sanksjoner som er koordinert med andre land.

Slutte med særbehandling. Det finnes også grep som vil gjøre li-

vet vanskeligere, men ikke ulevedig, for den israelske regjeringen.

EU har blant annet en egen avtale som gir Israel særbehandling som handelspartner. Et grunnleggende premiss for avtalen er at Israel ikke bryter menneskerettighetene.

- Det er vi nå langt forbi, påpeker Jensehaugen.

Ved å oppheve denne avtalen vil israelske varer og tjenester få samme behandling som de fra for eksempel afrikanske land.

Det er ikke et like kraftfullt virkemiddel som boikott. Men det ville bidratt til å fjerne Israel fra «det gode selskap», sier Jensehaugen.

Pengene styrer. I tillegg til økonomiske virkemidler finnes det også politiske grep vestlige land kan ta.

Canada, Storbritannia og Frankrike kan for eksempel stille seg som part i folkemordsaken mot Israel i ICJ. Den er det Sør-Afrika som står bak. Irland har allerede sluttet seg til saken.

- Det ville gitt saken en helt annen tyngde, mener Jensehaugen.

Landene kan også gjøre det tydelig at de står bak arrestordren som Den internasjonale straffedomstolen (ICC) har utstedt på blant annet Israels statsminister Benjamin Netanyahu.

Men forskerne er ikke i tvil om at de økonomiske virkemidlene ville hatt størst effekt.

- Europa har kraftige verktøy i skuffen som de ikke vil bruke, sier Hilde Henriksen Waage.

FN advarer om at hele befolkningen på millioner mennesker i Gaza nå sulter som følge av Israels blokade.

Foto: Abdel Kareem Hana, AP/NTB